herpy

GECKOR

Kim Howell's dwarf gecko

Lygodactylus kimhowelli

Lygodactylus kimhowelli är en liten, dagaktiv klättrare från kustskogarna i nordöstra Tanzania. Den har gult huvud, blågrå kropp och svarta längsgående ränder, och den vill ha sol, värme och ett högt terrarium med bromelior och kork. Den passar den som har lite erfarenhet och vill se ett levande, revirhävdande djur i dagsljus.

Familj: Gekkonidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**9 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-8 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Värmeplats	**30-35 °C**
Temperatur, natt	**18-24 °C**
Luftfuktighet	**50-85 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter, frukt och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**14-18 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**75-100 dagar** vid 25-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lygodactylus kimhowelli är en liten dagaktiv gecko med runda pupiller och fina lameller under tårna och på svansspetsen, som den använder för att klättra på stammar, kork och blad. Huvudet är gult och tecknat med fyra svarta längsgående ränder som fortsätter bakåt mot svansroten. Vid frambenen övergår färgen till en blågrå blandning. Hanen känns igen på en mörk strupe och en tjock svansrot, medan honans strupe är ljusare eller helt utan färg.

Arten beskrevs 1995 av Georges Pasteur. Det vetenskapliga namnet är givet till ära för herpetologen Kim Howell för hans stora insatser för kunskapen om Tanzanias reptiler. Arten hör till den grupp av dvärggeckor som bland annat omfattar *Lygodactylus picturatus* och *Lygodactylus williamsi*.

Den är en av de större dvärggeckorna. Den blir omkring 9 cm inklusive svans, medan kropp och huvud från nos till kloak bara mäter 4 cm. Ungarna liknar de vuxna, men har röd buk, röd undersida på svans och ben och tydliga svarta ränder på ryggen. De är 13-14 mm långa vid kläckningen.

Den är revirhävdande och snabb, och man ska vara beredd på att den är ett djur att titta på och inte att hantera. Det finns bara få beskrivna erfarenheter av arten i fångenskap.

Utbredning och livsmiljö

Lygodactylus kimhowelli är endemisk i Tanzania. Typlokalen är skogskanten vid Amboni-grottorna i Tangaregionen. Arten är känd från kustskogarna därifrån och norrut mot gränsen till Kenya samt från Östra Usambarabergen, bland annat området vid Amani.

Enstaka observationer längre inåt landet och ett fynd vid Arabuko Sokoke i Kenya är oklara och räknas inte till den ursprungliga utbredningen.

> **Naturlig utbredning:** Tanzania.

LIVSMILJÖ

Lygodactylus kimhowelli lever i skog från havsnivån upp till omkring 1.350 meters höjd, och den har också hittats i villaträdgårdar. Den är trädlevande och dagaktiv och ses förmodligen mest på tjocka trädstammar, där den solar. På natten gömmer den sig i springor och bakom bark.

Kustskogen i området är varm och fuktig. Det finns bara lite dokumenterat om klimat och årstidsrytm för just den här arten, och det finns inga uppmätta siffror för temperatur och luftfuktighet i naturen. Skötseln bygger därför på erfarenheter från terrarier, där djuren trivs bäst i ett terrarium som är något torrare än för typiska regnskogsarter.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett par *Lygodactylus kimhowelli* ska ha ett terrarium på minst 40 × 40 × 40 cm (längd × bredd × höjd), och större är bättre, eftersom arten är en av de större i släktet och lever uppe i träden. En grupp med en hane och två honor trivs i till exempel 50 × 50 × 60 cm. Höjden är viktigare än bottenytan. Locket ska ha ett stort nät, och fogarna ska vara så täta att varken geckorna eller foderdjuren kommer ut.

Kork till bakvägg och sidor och bitar av bark ger både insynsskydd och extra klätterytor. Tjocka och tunna grenar, till exempel av ek, och bamburör ger gömställen och utsiktsplatser. Sansevieria är lämplig, eftersom bladen används som löpbana och de små trattarna mellan bladen används för äggläggning. Bromelior fungerar också bra.

Som bottensubstrat kan man använda en blandning av ungefär två tredjedelar kokosmull och en tredjedel torv med lite sand, 2-3 cm djupt, eftersom djuren inte gräver. Ett lager dränerande lerkulor längst ner, skilt från jorden av en filtduk, förhindrar stillastående vatten.

TEMPERATUR

Lygodactylus kimhowelli behöver 25-30 °C på dagen och 18-24 °C på natten. Den övre delen av intervallet passar sommaren, och på vintern får natten gärna sjunka till 18-22 °C.

Arten älskar sol och behöver en solplats på 30-35 °C. Använd en halogenspot eller en liten värmelampa, och anpassa effekten till terrariets storlek, så att ett litet terrarium inte blir för varmt. Värmelampan behöver inte vara tänd hela dagen: två till fyra perioder på 30-45 minuter på sommaren och två på vintern räcker. Mät alltid med termometer både upptill och nedtill, och se till att det finns ett svalare område dit geckon kan dra sig tillbaka.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Spraya terrariet för *Lygodactylus kimhowelli* en till två gånger om dagen, helst på växterna, så att luftfuktigheten på dagen är omkring 50-70 % och stiger till 70-85 % på natten. Terrariet ska dock vara något torrt, och stillastående vatten och ständigt vått substrat ska undvikas. Bra ventilationsöppningar i toppen håller luften i rörelse.

Geckon dricker droppar från blad och kork, och den ska ha tillgång till vatten varje dag. Ett enda dygn utan vatten tål den, men man måste vara uppmärksam på varma sommardagar och på var terrariet står. En stor vattenskål behövs inte.

LJUS OCH UVB

Lygodactylus kimhowelli är dagaktiv och älskar sol, så man ska inte snåla med ljuset. Använd till exempel två T5-rör med dagsljusspektrum, helst med UVA- och UVB-andel, och en halogenspot som värmepunkt. UVB rekommenderas, men vilken Ferguson-zon som passar arten är inte dokumenterat. Zon 2 är en försiktig uppskattning. Ge geckon skugga i en del av terrariet.

Tänd ljuset i 14-16 timmar på sommaren och 12-14 timmar på vintern, gärna styrt av en timer. Ett svagt nattljus i upp till fyra timmar kan användas om man vill. På natten ska det annars vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Lygodactylus kimhowelli behöver levande byten i en storlek som den klarar: små syrsor, gräshoppor, flugor, mjölbaggar, vaxmalslarver, bladlöss, gråsuggor, kackerlackor och hoppstjärtar. Ge sex till åtta små bytesdjur varannan dag; mängden gäller släktet i allmänhet. Ge dessutom då och då en fruktgröt, till exempel mosad banan eller fruktbaserad barnmat.

Kalktillgången är viktig, och det finns ingen enskild lösning. Pudra foderdjuren med kalk och vitamin, häng upp ett sepiaskal eller lägg krossade skal från hönsägg och tomma äggskal efter kläckta geckor i terrariet. Vissa djur spottar ut pudrade insekter igen, så ge dem flera vägar till kalk. Honor som lägger ägg gör av med mycket kalk.

Små djur behöver de minsta foderdjuren, och mängden foder till ungar är inte dokumenterad.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Lygodactylus kimhowelli är revirhävdande och kan bli stressad av för många djur på för lite utrymme. Hanar får aldrig hållas tillsammans, eftersom de är mycket revirhävdande. Flera honor kan som regel hållas ihop, men man måste prova sig fram och vara beredd på att skilja dem åt. Ett par eller en hane med en eller två honor är den vanligaste hållningsformen.

Den är snabb och mycket liten och inte lämplig för hantering. Djuren är mest till för att tittas på, och man ska lägga tid på att göra terrariet så bra att geckorna är aktiva och synliga i dagsljus. Se upp så att de inte rymmer när du öppnar terrariet, och öppna bara kort vid utfodring.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hos *Lygodactylus kimhowelli* känns hanen igen på en tydligt mörkare strupe, som blir mörkare med åldern, och på en förtjockad svansrot med två hemipenisfickor. Hanen har 10-11 porer framför kloaken, och oftast syns en avsöndring från dem. Honan har en ljusare, mindre utpräglad strupfärg och ingen tjock svansrot. Många dvärggeckor är könsmogna efter 9-15 månader, men det är en fördel att vänta med att para djuren tills de är 14-18 månader gamla.

PARNING

Lygodactylus kimhowelli parar sig året runt. Sätt en hane och en eller två honor tillsammans i ett terrarium av lämplig storlek och se till att hanen inte jagar honorna för hårt. Det behövs flera gömställen, så att honorna kan komma undan honom.

En kort vinterperiod med färre ljustimmar, 12-14 timmar, och något lägre temperatur, 18-22 °C på natten, är nyttig för aveln. Honorna gör dessutom själva uppehåll i äggläggningen, typiskt från juli till september och från december till februari.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan av *Lygodactylus kimhowelli* lägger 1-2 ägg, som är omkring 5-6 mm stora, var fjärde till sjätte vecka när hon är igång. Hon gömmer dem oftast i filmburkar, bamburör, bromelior, mellan bark eller i en sansevieria, och annars på marken. Ge därför flera möjliga platser, till exempel en liten burk med fuktigt substrat och ett hål i sidan.

Kan man ta ut äggen ur terrariet bör man göra det, så att de inte förstörs av de andra djuren. Ge honan gott om kalk och små insekter under hela säsongen, och avbryt aveln om hon tappar i vikt.

INKUBATION

Flytta äggen av *Lygodactylus kimhowelli* försiktigt till en liten låda med lätt fuktigt substrat och vänd dem inte. Det finns ingen dokumenterad inkubationstemperatur för just den här arten. 25-28 °C är en uppskattning som motsvarar en varm inkubator eller temperaturen i ett varmt terrarium. Äggen kläcks efter omkring 75-100 dagar.

Temperaturen verkar inte ha stor betydelse för könsfördelningen, men det är bara lite undersökt.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna av *Lygodactylus kimhowelli* är 13-14 mm långa vid kläckningen. De ska ha ett litet terrarium med god ventilation, många gömställen och ett fint, lätt fuktigt substrat, och terrariet ska sprayas dagligen.

Ge de minsta foderdjuren, till exempel hoppstjärtar och bananflugor, pudrade med kalk, och ge tillgång till kalk i en liten skål. Det finns inga dokumenterade särskilda krav för ungar av just den här arten, så skötseln bygger på samma förhållanden som för de vuxna. Håll ungarna åtskilda när de börjar visa revirhävdande beteende.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns bara få dokumenterade sjukdomar hos *Lygodactylus kimhowelli*. De typiska felen är:

- För lite kalk och D-vitamin, särskilt hos honor som lägger många ägg. Det ger svaga skelett. Se till att det finns kalk i fodret och som fritt tillgängligt alternativ.
- För stor värme på varma sommardagar eller i ett litet terrarium med kraftig lampa.
- Stillastående vatten och blött substrat, som ger mögel och hudproblem.
- Hudömsningsproblem och blodkvalster är kända problem hos dvärggeckor. Kontrollera tårna och svansspetsen efter hudömsning.

Ett friskt djur är aktivt i dagsljus, har klara ögon och en fyllig svans. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om geckon tappar i vikt, håller sig gömd under längre tid eller inte äter.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.